

OBSAH

PŘEDMLUVA	7
<i>Kapitola I. PŘEDMĚT ETIKY</i>	13
1. Předmarxistické etické myšlení	14
Původ termínů „etika“, „morálka“ a „mravnost“	
Historická proměna předmětu etiky	
„Linie Demokritova“ a „linie Platónova“	
2. Marxistická etika — kvalitativně nová etapa ve vývoji etického myšlení	31
Materialismus a dialektika — metodologické principy	
Poslání etiky	
<i>Kapitola II. SOCIÁLNÍ A TŘÍDNÍ PODMÍNĚNOST MORÁLKY</i>	37
1. Marxismus-leninismus o sociálně ekonomických základech morálky	37
Podmíněnost morálky sociálními vztahy	
O typologii morálky	
Zpětný vliv morálky na sociálně ekonomické vztahy. Dialektika objektivního a subjektivního	
2. Třídní a všelidský prvek v morálce	44
Třídní zájmy a morálka	
Vzájemná závislost všelidského a třídního momentu v morálce	
3. Revoluce a morálka	55
Revoluce v morálce a morálka v revoluci	
Tvůrčí charakter revoluční etiky	
<i>Kapitola III. HLAVNÍ ZVLÁŠTNOSTI HISTORICKÉHO VÝVOJE MORÁLKY</i>	65
1. Původ morálky a její stav v prvobytném řádu	67
Vznik morálky	
Mravy rodového zřízení	
Morální pokrok: iluze, nebo realita?	
2. Morálka v otrokářské společnosti	78
Morální antagonismus: třídní morálka otrokářů a utlačovaných	
Rozporný charakter „ctností“ v otrokářské morálce	
3. Morálka epochy feudalismu	82
Feudální morálka jako výraz hierarchických stavovských závislostí	

Orientace na stavovskokorporativní status	
Morální hodnocení: analogie vztahů „otců“ a „děti“	
Feudální čest a stavovská věrnost	
4. Buržoazní morálka	88
Buržoazní individuum a rozvoj osobnosti	
Hodnotová orientace na bohatství	
Morální hodnocení: připodobnění vztahům „koupě a prodeje“	
Buržoazní čestnost a povinnost. Vnitřní pokrytectví	
5. Krize buržoazní morálky v epoše imperialismu	95
Morální odcizení	
Regresivní tendence ve vývoji buržoazní morálky	
6. Komunistická morálka — nejvyšší etapa mravního vývoje lidstva	100
Znaky morálního pokroku	
O kritériu morálního pokroku	
Perspektivy morálního zdokonalování osobnosti	
<i>Kapitola IV. PODSTATA, STRUKTURA A FUNKCE MORÁLKY</i>	110
1. Specifičnost a základní funkce morálky	110
Morálka jako zvláštní způsob osvojování světa	
Základní funkce morálky	
2. Systém morálních vztahů ve společnosti	119
Morální hodnoty a jejich realizace ve společenském životě	
Systém morální regulace	
3. Struktura mravního vědomí	127
Normy jako součásti struktury mravního vědomí	
Hodnotová orientace	
Morální motivace, hodnocení a sebehodnocení	
Svědění a povinnost jako morálně psychologické mechanismy sebekontroly osobnosti	
<i>Kapitola V. PROBLÉMY MORÁLNÍ VOLBY</i>	152
1. Situace morální volby	153
Možnost volby a schopnost volit	
Morální konflikt	
Míra odpovědnosti	
2. Vzájemný vztah mravního cíle a prostředků	166
Ospravedlňuje cíl prostředky?	
Volba prostředků a problém „menšího zla“	
3. Čin — motiv a jednání	175
Volba činu	
„Linie chování“	
<i>Kapitola VI. SMYSL ŽIVOTA, IDEÁL A ŠTĚSTÍ</i>	184
1. Vyšší sociální potřeby člověka	184
„Věčné“ otázky	
Utváření vyšších sociálních potřeb	

2. Vědecký materialistický světový názor o podstatě člověka, smyslu jeho života, ideálu a štěstí	188
Člověk — tvůrce sebe samého	
Iluzorní představy o poslání člověka, jeho dokonalosti a blahu	
Historická nutnost a poslání člověka v současné epoše	
Představy o smyslu života a ideálu člověka v socialistické společnosti	
Štěstí a neštěstí — etický aspekt	
Utrpení, smrt a nesmrtelnost	
Kapitola VII. MORÁLNÍ PRINCIPY SOCIALISMU A KOMUNISMU	
1. Komunistická ideovost a socialistický kolektivismus	215
Komunistický pohled na svět	
Kolektivismus a egoismus jako historické pojmy	
Podmínky rozvoje osobnosti	
2. Komunistický humanismus	222
Humanistický základ morálky	
Buržoazní filantropie jako almužna místo pomoci	
Objektivní základ komunistického humanismu	
Humanismus jako mravní požadavek	
3. Svědomitý vztah k práci a jeho význam pro tvůrčí zdokonalování osobnosti	232
Morální hodnota práce za socialismu	
Nejen pro „bližní“, ale i pro „vzdálené“	
Forma masové tvůrčí činnosti	
4. Vlastenectví a internacionalismus	242
Vlastenectví a třídní zájem	
Jednota internacionalismu a socialistického vlastenectví	
5. Komunistická mravnost a vztah k přírodě	249
Současná ekologická situace a nutnost nových hodnotových orientací	
Morální normy vztahu k přírodě	
Kapitola VIII. MRAVNÍ VZTAHY V SOCIALISTICKÉ SPOLEČNOSTI	255
1. Socialistická morální soustava	255
Zdroje formování socialistické morálky	
Vývojové etapy	
2. Mravní vztahy v rozvinuté socialistické společnosti	264
Všelidová morálka	
Růst úlohy morálního faktoru	
Nesmiřitelnost vůči amorálnosti	
Problémy růstu: sociální přeměny a odchylky v chování	
Tvořivě kritická úloha socialistické morálky	
Kapitola IX. MRAVNÍ VÝCHOVA. SPECIFICKÉ OBLASTI MORÁLNÍ REGULACE CHOVÁNÍ	281
1. Aktuální problémy mravní výchovy	281

Otázka subjektu a objektu mravní výchovy	
Systém mravní výchovy: komplexní přístup	
Metody a prostředky mravní výchovy	
Vedení výchovného procesu Komunistickou stranou Sovětského svazu	
2. Profesionální kodexy morálky	297
Profesionální morálka v životě společnosti	
Morální problémy profesionální činnosti	
3. Mravní základy lásky, manželství a rodiny	312
Láska jako mravně estetický cit	
Morální vyspělost manželství	
<i>Kapitola X. KRITIKA SOUDOBÉ BURŽOAZNÍ ETIKY</i>	329
1. Etika v epoše všeobecné krize kapitalismu	329
Krize hodnot	
Sestupná linie dějin etiky	
2. Etika existencialismu	334
Autentičnost a neautentičnost lidského bytí	
Svoboda vůle, nebo voluntarismus ?	
3. Novopozitivistická etika	342
„Neutrální“ metaetika logického pozitivismu	
Iluze lingvistické etiky	
4. Fenomenologická etika hodnot	347
Pojem hodnoty	
Zdůvodnění morálky	
5. Etika novotomismu	351
Sociálně ideologické vymezení teologické etiky	
Cíl morálky a smysl života	
Problém svobody vůle	
Základní ctnosti	
6. Naturalismus v etice	359
Předmarxistický a soudobý naturalismus	
O domnělé agresivitě lidské přirozenosti	
<i>Kapitola XI. KRITIKA MORALIZUJÍCÍHO ANTIKOMUNISMU</i>	366
1. Konflikt komunistických a buržoazních ideálů	366
2. Hlavní etické mýty antikomunismu	370
Individualismus proti kolektivismu	
Zkreslená interpretace morálního přesvědčení komunistů	
Legenda, že komunistická morálka hlásá jen „oběti“	
Závěr	381